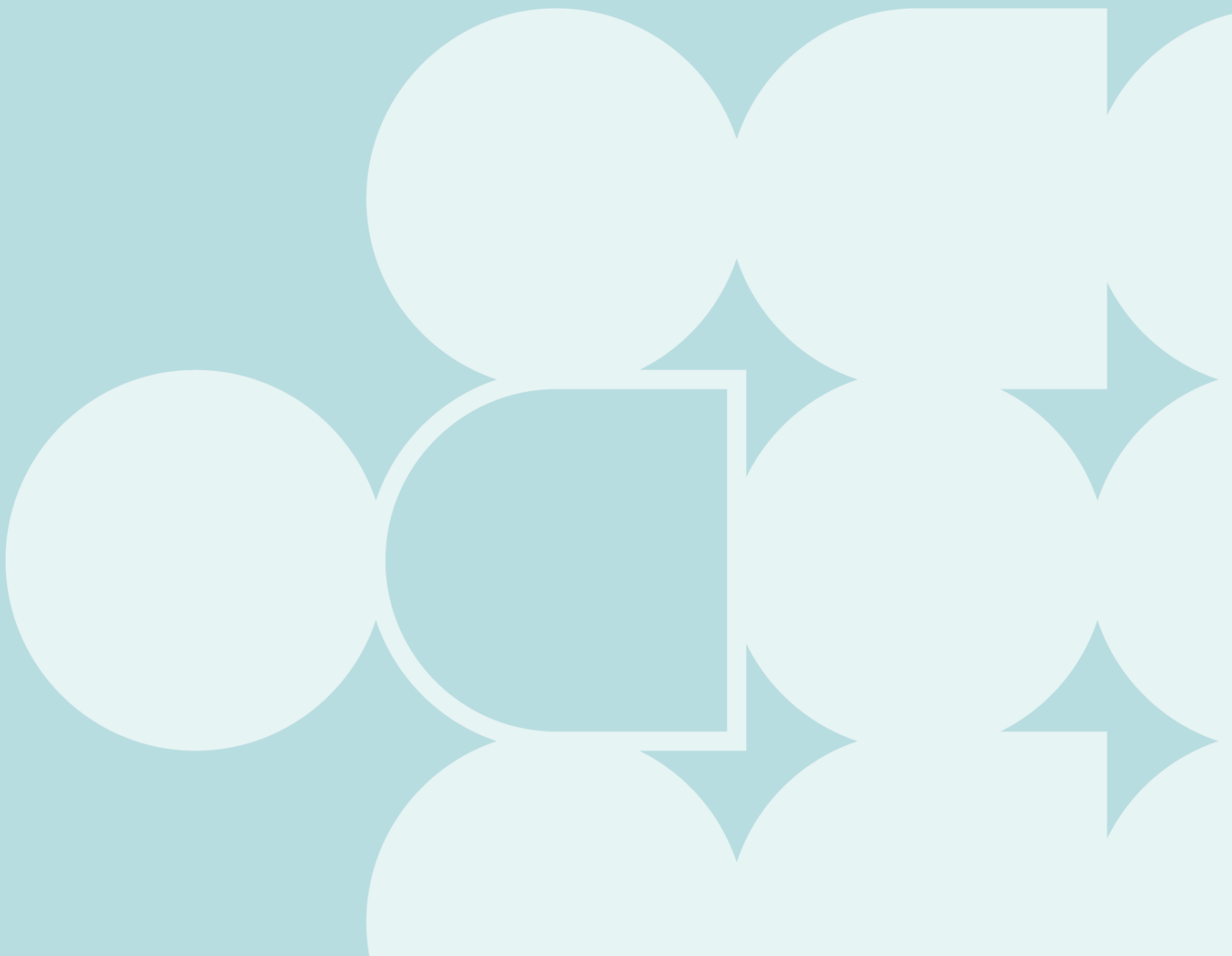

Barneverns-
og helsenemnda

Veileder for smittevernsaker

Oppdatert 18.09.2024

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
2. Oversikt over tvangsvedtak etter smittevernloven.....	3
3. Smittevernemnd og nemndas kompetanse	4
4. Innledning av sak – begjæring	4
5. Oppnevning av fullmektig for den smittede	5
6. Smittevernemndas sammensetning i den enkelte sak	5
7. Smittevernemndas møte og vedtak.....	5
8. Hastevedtak etter smittevernloven § 5-8	6
9. Litteratur	6

1. Innledning

Smittevernlovens formål er å verne befolkningen mot smittsomme sykdommer, jf. smittevernloven § 1-1. Loven tar sikte på å utgjøre et samlet lovgrunnlag for de tiltakene det forventes å være behov for, og regulerer både person-, objekt- og miljørettede tiltak. Gjennomføring av tiltak med tvang etter smittevernloven §§ 5-2 og 5-3 avgjøres av smittevernnemnda.

Det er Helse- og omsorgsdepartementet som utpeker hvem av barneverns- og helsenevndene som skal være smittevernnemnd, jf. smittevernloven § 7-5 første ledd. Departementet kan utpeke flere smittevernnemnder når det foreligger et alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom.

Bestemmelser om smittevernnemnda og nemndas sammensetning er gitt i smittevernloven §§ 7-5 til 7-8. Hjemlene for vedtak som kan fattes av smittevernnemnda, følger av smittevernloven §§ 5-2 og 5-3. Smittevernloven §§ 5-5 til 5-7 inneholder bestemmelser om forberedelse og gjennomføring av saker for smittevernnemnda.

2. Oversikt over tvangsvedtak etter smittevernloven

Adgangen til å treffe tvangstiltak mot personer som er, eller mistenkes å være smittet av allmennfarlig smittsom sykdom, reguleres i smittevernloven kapittel 5.

Hvilke sykdommer som regnes som **allmennfarlige smittsomme sykdommer** kommer frem av forskrift om allmennfarlige smittsomme sykdommer, FOR-1995-01-01-100, § 1.

Det kan treffes følgende tvangsvedtak etter smittevernloven kapittel 5:

- vedtak om tvungen legeundersøkelse og kortvarig isolering etter § 5-2 andre ledd
- vedtak om tvungen isolering i sykehus etter § 5-3 andre ledd
- hastevedtak etter § 5-2 andre ledd
- hastevedtak etter § 5-3 andre ledd

Vedtak etter § 5-2 andre ledd og § 5-3 andre ledd, treffes av smittevernnemnda, jf. smittevernloven § 7-5 første ledd. Se nærmere i punkt 3 nedenfor.

Hastevedtak etter § 5-2 og § 5-3 treffes av kommunelegen og vakthavende infeksjonsmedisinske overlege, jf. smittevernloven § 5-8. Når det er fattet hastevedtak skal kopi av vedtaket sendes til smittevernnemnda, se § 5-8 andre ledd. Kopi sendes til orientering. Det skal ikke foretas noen legalitetskontroll eller overprøving av vedtakene fra smittevernnemndas side. Hastevedtakene overprøves av tingretten. Se nærmere i punkt 4 nedenfor.

Vedtak om tvungen undersøkelse og kortvarig isolering etter § 5-2 eller isolering etter § 5-3 skal skje i **egnet sykehusavdeling eller sengepost**, se § 5-4. Helsedirektoratet er i § 5-4 tredje ledd gitt hjemmel til å godkjenne at smittede personer isoleres i andre institusjoner når særlige forhold krever det. Slik godkjenning er blant annet gitt til et bo- og behandlingssenter i forbindelse med Covid 19-utbruddet.

3. Smittevernemnd og nemndas kompetanse

Departementet har utpekt Barneverns- og helsenemnda i Oslo og omegn til å behandle begjæringer om vedtak etter smittevernloven § 5-2 og § 5-3.

Saksbehandlingsreglene i barnevernsloven kapittel 14 gjelder i den utstrekning ikke annet kommer frem av smittevernloven, jf. smittevernloven § 7-5 andre ledd.

Smittevernemndas **fagkyndige utvalg** fastsettes av Helse- og omsorgsdepartementet. De alminnelige medlemmene trekkes fra nemndas alminnelige utvalg.

4. Innledning av sak – begjæring

Sak etter smittevernloven § 5-2 eller 5-3 innledes ved at «kommunelegen utarbeider begjæring om tiltak», jf. § 5-5. Smittevernemnda har lagt til grunn at kommunelegen må ta kontakt med kommuneadvokaten, som utformer og sender inn begjæringen. Dette av tidshensyn. Begjæringen skal sendes via Saksportalen.

I begjæringen skal det redegjøres for de omstendighetene som kommunelegen legger til grunn for tiltaket som foreslås, se § 5-5 første ledd andre setning. I Helsedirektoratets koronaveileder fra 2020 ble det i det nå opphevede kapittel 3, gitt anvisning på følgende punkter som burde medtas i en begjæring etter §§ 5-2 og 5-3:

- hva som er gjort for å forsøke frivillig smitteisolering, herunder samarbeid med nærmeste pårørende hvis personen ikke er samtykkekompetent
- hvorfor tilstrekkelig frivillig smitteisolering ikke er mulig
- hvorfor tvungen smitteisolering er den klart mest forsvarlige løsningen i lys av faren for smitteoverføring og den belastning som tvangsinngrepet må antas å medføre
- hvorfor det er overveiende sannsynlig at andre vil bli smittet hvis personen ikke isoleres med tvang
- hvilke tiltak og type tvang det anses som nødvendig å benytte i isoleringsperioden
- hvor isoleringen skal gjennomføres, herunder vurdering av om isolasjonsstedet kan bli vurdert endret i løpet av perioden hvis hensynet til pasienten tilsier det

Smittevernemnda vurderer at dette er nyttige momenter, som bør med i en begjæring.

Kopi av begjæringen skal sendes til statsforvalteren, se § 5-5 andre ledd.

5. Oppnevning av fullmektig for den smittede

Etter at smittevernemnda har mottatt begjæringen, må nemnda sørge for at det blir oppnevnt advokat for privat part, se § 5-6.

Utgiftene til advokat dekkes av det offentlige, se rettshjelpsloven § 17 tredje ledd nr. 1.

6. Smittevernemndas sammensetning i den enkelte sak

Smittevernemnda skal i den enkelte sak bestå av nemndleder pluss to medlemmer, ett fra det alminnelige utvalget og ett fra det særskilte smittevernutvalget.

Smittevernutvalget finner man i Prosak – «Søk» - «Utvalgsmedlemmer» - «fagkyndig». Husk å endre lov fra «alle» til smittevernloven.

7. Smittevernemndas møte og vedtak

Smittevernemnda skal avholde forhandlingsmøte og treffe vedtak snarest mulig, og senest innen syv dager, se § 5-7.

Hvis det er fattet hastevedtak om isolering gjelder dette vedtaket inntil smittevernemnda har vurdert saken, men ikke utover syv dager, se § 5-8 første ledd siste setning. I disse tilfellene må smittevernemnda derfor behandle saken innen syv dager etter at hastevedtak er fattet.

Til møtet i nemnda kan en representant for den som har begjært vedtaket og smittedes fullmektig møte, se § 5-7 første ledd andre setning. Dersom partene ønsker det, skal det gis anledning til vitneførsel og til å legge frem annet materiale det ikke har vært mulig å presentere under saksforberedelsen, se § 5-7 første ledd siste setning. Tidsmomentet medfører imidlertid at det ikke kan legges opp til omfattende drøftinger i nemnda. Nemnda forutsettes også å kunne avskjære bevisføring som kan forsinke avgjørelsen unødige, se Ot.prp.nr.91 (1992-1993) side 163.

Forhandlingsmøtet avvikles normalt i løpet av 2-4 timer. Nemnda avholder så et drøftingsmøte og fatter et vedtak som skal tilfredsstillende tilsvare tvistelovens krav til dommers innhold og begrunnelse, jf. § 5-7 andre ledd. Eksempler på vedtak er tilgjengelig på Lovdata.

8. Hastevedtak etter smittevernloven § 5-8

Det følger av smittevernloven § 5-8 at kommunelegen og vakthavende infeksjonsmedisinske overlege sammen kan treffe hastevedtak etter § 5-2 og § 5-3.

Vedtak om tvungen isolering etter § 5-3 gjelder frem til smittevernnemnda har vurdert saken, men ikke utover syv dager, se § 5-8 første ledd siste setning.

Kopi av hastevedtak skal sendes til smittevernnemnda, se § 5-8 andre ledd. Kopi sendes til orientering og det skal ikke foretas noen legalitetskontroll eller overprøving av vedtakene fra smittevernnemndas side. Hensikten med oversendelsen er å gi smittevernnemnda informasjon fordi det kan ha betydning for nemndas virksomhet, se Ot.prp.nr.91 (1992-1993) side 164, og/eller for å gi smittevernnemnda et forhåndsvarsel om en eventuell senere begjæring om tvungen isolering etter § 5-3, se Prop.91 L (2018-2019) side 48.

Ettersom nemnda ikke skal behandle akuttvedtaket, skal det ikke opprettes sak i Prosak, men kopi av hastevedtaket arkiveres i P360.

Eventuell overprøving av hastevedtak skal skje i tingretten, se smittevernloven § 5-9.

9. Litteratur

Befring, Anne Kjersti, Aslak Syse og Anders Sondrup (2021). *Smittevernloven med kommentarer*. Karnov lovkommentar.

Befring, Anne Kjersti (2023). *Pandemijuss Smittevern og beredskap*. Kap 10: Plikter for smittede. Tvangsregler. Strafferegler. v/ Selma Ilyas. Gyldendal Norsk Forlag.

Krogstad, Børge (1995). *Smittevernloven - kommentarutgave*. Gyldendal Norsk Forlag.

Tveitan, Kjetil (2003). *Lov om vern mot smittsomme sykdommer*. Norsk Lovkommentar, Gyldendal Rettsdata.

